

**KIRJEITÄ
VAPAUDELLE**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

KOULUJEN KIRJEMARATON 2024

MITÄ IHMISOIKEUDET OVAT?

” *Kaikki ihmiset syntyvät vapaina ja tasavertaisina arvoltaan ja oikeuksiltaan. Heille on annettu järki ja omatunto, ja heidän on toimittava toisiaan kohtaan veljeyden hengessä.*

- **YK:n ihmisoikeuksien julistus, 1. artikla**

Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille ihmisille, kaikkialla ja kaikkina aikoina. Niiden ytimessä on käsitys ihmisarvon yhtäläisyydestä ja loukkaamattomuudesta.

Ihmisoikeuksia ovat vain kaikkein tärkeimmät oikeudet. Ne ovat kaikki yhtä tärkeitä ja osa samaa kokonaisuutta.

Ihmisoikeuksien toteuttaminen on kaikkien tehtävä. Valtioita ihmisoikeudet velvoittavat oikeudellisesti ja yksilöitä ensisijaisesti moraalisesti. Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa valtiot sitoutuvat kunnioittamaan, suojelemaan ja turvaamaan näitä oikeuksia.

ESIMERKIKSI:

Oikeus elämään, vapauteen ja turvallisuuteen

Oikeus syrjimättömyyteen

Kidutuksen kieltö

Sanan- ja mielipiteenvapaus

Kokoontumis- ja yhdistymisvapaus

Oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin

MIKÄ ON AMNESTY?

Maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, joka perustettiin vuonna **1961**.

Toimii yli **150** maassa, tukijoita yli **10 miljoonaa**.

Amnesty on uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton.

Amnesty tutkii **vakavia ihmisoikeusloukkauksia** ja työskentelee niiden ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi.

KIRJEITÄ
VAPAUDELLE

AMNESTY
INTERNATIONAL

NETH NAHARA

📍 ANGOLA

Ana da Silva Miguel kyllästyi koulujen, työpaikkojen ja vaihtoehtojen puutteeseen ja aloitti esiintymisen TikTokissa. Hänestä tuli “Neth Nahara”, sosiaalisen median vaikuttaja ja kommentaattori. Neth Nahara jakoi seuraajilleen tarinoita elämästään, hyvistä ja huonoista ajoista. Hänen esiintymisensä oli kuplivaa, hän oli hauska eikä pelännyt puhua suoraan.

12. elokuuta 2023 Neth esiintyi live-lähetyksessä TikTok-kanavallaan ja kritisoi avoimesti Angolan presidenttiä João Lourencoa. Heti seuraavana päivänä Neth pidätettiin kotonaan Luandassa, Angolan pääkaupungissa. Hänet tuomittiin pikaisessa oikeudenkäynnissä kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen. 27. syyskuuta vankeusaika pidennettiin kahteen vuoteen.

Angolan viranomaiset käyttävät kiistanalaista lakia (rikoslain 333. pykälää) hiljentääkseen Nethin kaltaiset kriittiset äänet. Laki hyväksyttiin koronapandemian aikana, kun ihmiset Angolassa lähtivät kaduille ilmaisemaan tyytymättömyytensä presidentin johtamiseen. Laki määrittelee presidentin “loukkaamisen” rikokseksi.

Mielivaltaisen pidätyksensä aikana Neth ei ensimmäiseen kahdeksaan kuukauteen saanut sairastamansa HIV:n hoitoon tarvitsemiansa päivittäisiä lääkkeitä. Vasta asianajajansa toistuvien pyyntöjen jälkeen lääkkeet lopulta annettiin hänelle. Neth Nahara ja muut, jotka uskaltavat puhua, joutuvat mielivaltaisesti pidätetyiksi ja kaltoinkohdelluiksi.

Vaadi Angolan viranomaisia vapauttamaan Neth Nahara välittömästi ja ehdoitta.

KIRJEITÄ
VAPAUDELLE

AMNESTY
INTERNATIONAL

KYUNG SEOK PARK

📍 ETELÄ-KOREA

Aktivisti Kyung Seok Park vaatii, että vammaisten oikeudet tunnustetaan täysimittaisesti Etelä-Koreassa. Hän on osallistunut rauhanomaisiin mielenosoituksiin, joissa vaaditaan julkisen rahoituksen lisäämistä, jotta vammaisten pääsy joukkoliikenteeseen ei olisi erittäin vaikeaa tai jopa vaarallista. Viranomaiset ovat koettaneet tukahduttaa mielenosoituksia kohtuuttomalla voimankäytöllä, ja aktivisteja vastaan on nostettu useita kanteita. Huolimatta häneen kohdistetusta häirinnästä ja väkivallasta Kyung Seok jatkaa aktiivista toimintaansa.

Kyung Seok edustaa vammaisten oikeuksia ajavaa Solidarity Against Disability Discrimination (SADD) -liikettä. Hän keskittyy aktivismissaan erityisesti julkiseen liikenteeseen. Jos julkisen liikenteen esteitä ei poisteta, vammaiset eivät voi osallistua täysimittaisesti kaikkiin elämän osa-alueisiin, esimerkiksi matkustaa töihin tai kouluun ja asua itsenäisesti. Monet pyörätuolia käyttävät ihmiset ovat kuolleet tai loukkaantuneet Soulissa käyttäessään vaarallisia pyörätuolihissejä juna- ja metroasemilla.

Kyung Seok Park ja SADD-aktivistit aloittivat vuonna 2021 rauhanomaiset mielenosoitukset, joissa useat pyörätuolin käyttäjät nousivat metrojuniin ja poistuivat niistä kiireisinä ruuhka-aikoina. Soulin viranomaiset ovat reagoineet mielenosoituksiin negatiivisesti, jopa väkivaltaisesti. Poliisi on tukahduttanut mielenosoituksia ja raahannut mielenosoittajia ulos asemilta.

Vaadi Soulin pormestaria suojelemaan vammaisten oikeuksia ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen.

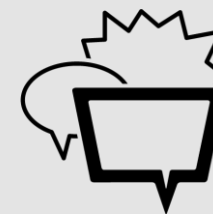

**KIRJEITÄ
VAPAUELLE**

AMNESTY
INTERNATIONAL

SANAN- JA MIELIPITEENVAPAAUS

Jokaisella on oikeus mielipiteen- ja sananvapauteen; tähän sisältyy oikeus häiritsemättä pitää mielipiteensä sekä oikeus rajoista riippumatta hankkia, vastaanottaa ja levittää tietoja kaikkien tiedotusvälineiden kautta.

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 19.

Sanan- ja mielipiteenvapaus takaa meille kaikille oikeuden pitää mielipiteitä ja ilmaista niitä vapaasti, ilman valtion puuttumista. Tähän vapauteen kuuluu oikeus ilmaista mielipiteitä mielenosoituksissa tai kirjoitusten, median, internetin tai taiteen avulla. Sanan- ja mielipiteenvapaus on tärkeä oikeus kaikissa yhteiskunnissa. Tarvitsemme ajatusten vapaata vaihtoa, jotta mahdollisimman monet näkemykset tulevat kuulluiksi. Jos sanan- ja ilmaisunvapautta rajoitetaan, se vaikuttaa siihen, miten paljon saamme tärkeää tietoa ja miten oikeuksiamme kunnioitetaan. Ilman tätä oikeutta myös muita ihmisoikeuksia on vaikeampi puolustaa.

Ihmisoikeussopimukset sallivat rajoittaa sananvapautta vain rajatuissa tapauksissa. Useissa maissa esimerkiksi rasistinen tai muuten syrjivä puhe on laissa kielletty. Sananvapautta saa rajoittaa vain sellaisissa tilanteissa, joissa se on välttämätöntä. Välttämättömiä syitä voivat olla esimerkiksi ihmisten tai ihmisryhmien suojeleminen, kansallinen turvallisuus, yleinen järjestys, kansanterveys tai moraalit.

RAUHANOMAINEN KOKOONTUMIS- JA YHDISTYMISVAPAAUS

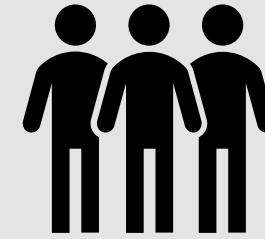
1. Kaikilla on oikeus rauhanomaiseen kokoontumis- ja yhdistymisvapauteen.

2. Ketään ei saa pakottaa liittymään mihinkään yhdistykseen.

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 20.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus takaa meille jokaiselle oikeuden kokoontua ja muodostaa yhdistyksiä. Rauhanomainen kokoontumisvapaus tarkoittaa oikeutta kokoontua yhteen julkisilla paikoilla yhteisellä asialla. Kokoontumiset voivat olla esimerkiksi kokouksia, lakkoja tai mielenilmauksia. Oikeus tarkoittaa sitä, että henkilöllä on oikeus kokoontua rauhanomaisesti muiden kanssa ilman, että hänen tarvitsee pelätä pidätystä tai poliisin häirintää. Viranomaisilla on velvollisuus helpottaa rauhanomaisten kokoontumisten järjestämistä ja poliisin täytyy taata sekä mielenosoituksen osallistujien että yleisön turvallisuus.

OIKEUS YHDENVERTAISUUTEEN JA SYRJIMÄTTÖMYYTEEN

” Jokainen on oikeutettu kaikkiin tässä julistuksessa esitettyihin oikeuksiin ja vapauksiin ilman minkäänlaista rotuun, väriin, sukupuoleen, kieleen, uskontoon, poliittiseen tai muuhun mielipiteeseen, kansalliseen tai yhteiskunnalliseen alkuperään, omaisuuteen, syntyperään tai muuhun tekijään perustuvaa erotusta.

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 2.

Meillä jokaisella on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun. Tämä tarkoittaa, että meillä kaikilla on oikeus kaikkiin ihmisoikeuksiin riippumatta siitä, miltä näytämme, mistä tulemme, mitä puhumme, teemme tai ajattelemme tai ketä rakastamme. Ketään ei saa syrjiä mistään henkilöön perustuvasta syystä. Syrjinnän kieltö tarkoittaa, että valtiolla on vastuu varmistaa, etteivät sen toimet suoraan tai välillisesti syry mitään tiettyä ihmisryhmää tai aiheuta ihmisille enemmän haittaa kuin muille.

OIKEUS ELÄMÄÄN, HENKILÖKOHTAISEEN VAPAUTEEN JA TURVALLISUUTEEN

”” *Kullakin yksilöllä on oikeus elämään, vapauteen ja henkilökohtaiseen turvallisuuteen.*

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 3.

Meillä jokaisella on oikeus elämään sekä oikeus elää vapaana ja turvassa. Tämä tarkoittaa, että jokaisen elämää tulee kunnioittaa, eikä ketään saatappaa. Ilman oikeutta elämään muitakaan ihmisoikeuksia ei olisi. Ihmisen vapautta saa rajoittaa vain tarkoin määritellyissä tilanteissa, kuten esimerkiksi rangaistuksena tietyistä rikoksista. Valtioiden tulee myös varmistaa, että jokaisella ihmisellä on mahdollisuus elää ilman pelkoa esimerkiksi väkivallasta tai muusta turvattomuudesta.

KIDUTUKSEN JA MUUN JULMAN KOHTELUN KIELTO

Ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista julmasti, epäinhimillisesti tai alentavasti.

**- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus,
artikla 5.**

Meillä jokaisella on oikeus elää vapaana kidutuksesta ja muusta epäinhimillisestä kohtelusta. Kidutuksen kielto on ehdoton, eikä siitä saa poiketa missään tilanteessa. Kidutus on vakava ihmisoikeusloukkaus, joka aiheuttaa uhrille voimakasta henkistä ja/tai ruumiillista kipua, kärsimystä ja nöyryytystä. Kidutukseksi tai muuksi julmaksi kohteluksi lasketaan myös esimerkiksi huonot vankilaolosuhteet, lääkäriin pääsyn estäminen, tarvittavien lääkkeiden kieltäminen ihmiseltä tai niiden pakotettu ottaminen.

MIELIVALTAISEN PIDÄTYKSEN JA VANGITSEMISEN KIELTO

” *Ketään ei saa mielivaltaisesti pidättää, vangita tai ajaa maanpakoon.*

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, artikla 9.

Meillä jokaisella on oikeus tulla kohdelluksi oikeudenmukaisten lakien puitteissa, eikä vapauttamme saa rajoittaa ilman lakiin perustuvaa perustetta. Mielivaltainen vangitseminen tai pidätys viittaavat tilanteisiin, joissa henkilö on vangittu tai pidätetty ilman lakiin perustuvaa syytä. Mielivaltaisiksi pidätyksiksi ja vangitsemisiksi katsotaan myös kansallisen lainsäädännön sallimat tilanteet, joissa kansallinen lainsäädäntö on ristiriidassa kansainvälisten ihmisoikeusnormien kanssa. Tällöin laki on esimerkiksi epämääräinen, liian laaja, tai se loukkaa muita ihmisoikeuksia, kuten sananvapautta, kokoontumisvapautta, uskonnon ja omantunnon vapautta tai syrjimättömyyttä. Pidätyksestä tai vangitsemisesta voi myös tulla mielivaltainen, jos pidätetyn henkilön oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin loukataan.

MITEN SE TOIMII

Aktivistit yli **200 maasta**...

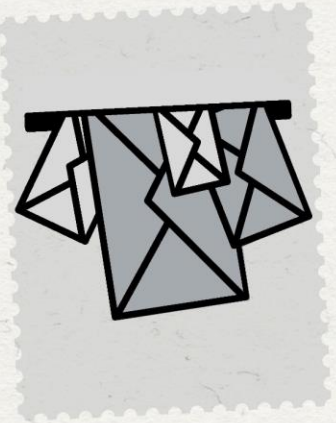
...osallistuvat erilaisiin **tapahtumiin** kahviloissa, kouluissa ja monissa muissa paikoissa...

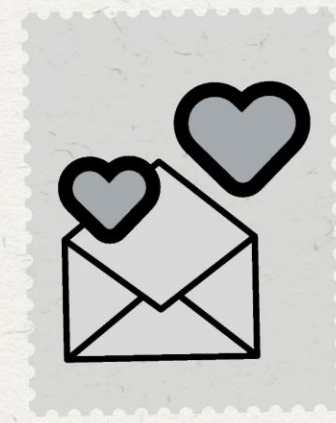
...missä tukijat **kirjoittavat** miljoonia kirjeitä, meilejä, twiittejä ja vetoamuksia...

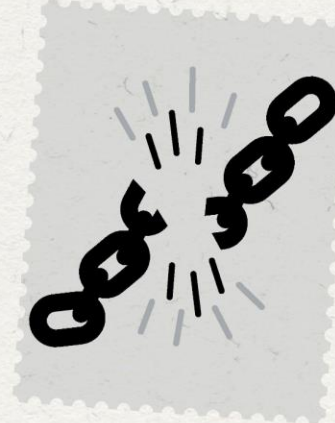
...kidutettujen, vangittujen, vaiennettujen ja turvapaikkaa vailla olevien **ihmisten** puolesta...

...ja **vetoavat** hallitukseen, ja päättäjiin...

...samalla kun osoittavat **tukeaan** näille ihmisille ja heidän perheilleen...

...ja **muuttavat** maailmaa vapauttamalla aktivisteja, tuomitsemalla kiduttajia ja korjaamalla alistavia lakeja.

**KIRJEITÄ
VAPAUELLE**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

**MITÄ KAMPANJALLA
ON SAAVUTETTU?**

MOSES AKATUGBA

Vuonna 2014 kouluissa toimittiin alaikäisenä kuolemaantuomitun ja kidutetun nigerialaisen Moses Akatugban puolesta. Viestejä Moseksen puolesta lähetettiin kansainvälisesti yli 800 000. Keväällä 2015 hänet vihdoon vapautettiin hänen vietettyään vankeudessa lähes kymmenen vuotta. Marraskuussa 2016 Moses vieraili Suomessa ja kävi myös hänen puolestaan kampanjoineessa koulussa.

KIRJEITÄ
VAPAUELLE

AMNESTY
INTERNATIONAL

VITALINA KOVAL

2018 lähes 400 000 ihmistä ympäri maailman vetosivat ukrainalaiseen Vitalina Kovaliin kohdistuneiden hyökkäysten tutkimiseksi. Kampanjan ansiosta naistenpäivänä 2019 Vitalina pystyi ensimmäistä kertaa kolmeen vuoteen järjestämään mielenilmauksen kotikaupungissaan ilman äärioikeiston häirintää. Kampanjan aikana Vitalina vieraili Suomessa ja tapasi kirjemaratoniiin osallistuneita oppilaita.

KIRJEITÄ
VAPAUDELLE

AMNESTY
INTERNATIONAL

METU-PRIDEN PUOLUSTAJAT

Vuonna 2020 445 000 ihmistä ympäri maailman vetosivat turkkilaisten METU-yliopiston opiskelijoiden puolesta. Opiskelijat järjestivät vuonna 2019 rauhanomaisen mielenosoituksen, jolla he vastustivat yliopiston rehtorin kieltoa järjestää Pride-tapahtumia kampuksen alueella. Poliisi hajotti mielenosoituksen väkivalloin ja pidätti useita osallistujia.

Yliopistolla opiskelleita Melike Balkania, Özgür Gür ja 16 muuta opiskelijaa sekä yhtä yliopiston työntekijää vastaan nostettiin syytteet laittomasta kokoontumisesta ja hajaantumiskäskyn noudattamatta jättämisestä.

Melike Balkan, Özgür Gür ja 17 muuta vapautettiin syytteistä 2021!

KIRJEITÄ
VAPAUELLE

AMNESTY
INTERNATIONAL

**KIRJEITÄ
VAPAUELLE**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

**KIITOS KUN PUOLUSTIT
IHMISOIKEUKSIA!**